

tudi v slovenščini. Poleg tega je uredništvo pomembno tudi zaradi izdaj in slovenskih prevodov otroških in drugih knjig.

Petkov večer je bil namenjen pomoči Kulturnemu društvu Stol – sekciji Robidišče, ki je organizirala dobrodelno prireditev s Sašo Pavčec. Zbrana sredstva so bila namenjena ureditvi hiše za izseljene Robidiščane, kamor bi se lahko vračali.

Preko Fojde in Barda smo predzadnji dan obiskali geografsko še bolj oddaljene Terske doline, kar je bilo predvsem v oddaljenih in težje dostopnih vaseh mogoče opaziti že na prvi pogled (prazne hiše). V Bardu smo obiskali zasebni slovenski etnografski muzej v lasti profesorja Viljema Černija. Zanimivi predmeti in fotografije so nema priča črne usode slovenstva, ki nam jo je gospod Černi tudi ubesedil. Naj ob tej priliki povabim v njegovem imenu še bralce tega prispevka, da zanimivo zbirko obiščejo.

Kot sem uvodoma dejala, smo poskušali udeleženci tudi sami zapustiti svoj delček Kotarjem in Benečanom, ki so nas prijazno gostili. Z analizo prednosti, slabosti, nevarnosti in možnosti, ki smo jo predstavili na javni okrogli mizi na Mostu na Nadiži, smo dodali svoj oddaljen, morda neobremenjen pogled na prihodnost zanimivega, a gotovo premalo prepoznavnega dela slovenstva.

Vabim vas, da zaključke preberete v zborniku, ki je nastal na podlagi prispevkov, ki so jih udeleženci pripravili pred udeležbo na taboru, ter prispevkov v obliki dnevnika, kakor sem jih v skrajšani obliki omenila v tekstu. Zbornik je moč dobiti v knjižnici na Oddelku za geografijo na Filozofski fakulteti in v NUK-u. Brezplačna publikacija obsega 72 strani, urednika sta Simon Škvor in Staša Mesec, pisci vsebinskih prispevkov pa so vsi udeleženci tabora. Tisk so omogočili sponzorji in donatorji, ki so omenjeni v knjigi.

Uredniki in pisci prispevkov verjamemo, da smo prispevali pomemben del k promoviranju zahodnega slovenstva, pa tudi osnovo sedanjim in bodočim raziskovalcem, ki se bodo ukvarjali z obravnavanim območjem.

ZBORNİK VELENJE, 2001 Natalija Špeh

Knjiga, ki jo predstavljamo, je sad dveletnega poletniškega ustvarjanja mladih raziskovalcev in mentorjev, kot jo v uvodu predstavi njen urednik Matjaž Šalej. Nastajala je na dveh že tradicionalnih raziskovalnih taborih Zoisovih štipendistov v Šaleški dolini – na 10. po vrsti l. 1999 in na 11. v lanskem letu. Običajno je bilo za prizorišče tabora izbrano ruralno obrobje Šaleške doline (Paški Kozjak, Bele vode, Vinska gora), pretekla dva tabora pa sta prvič potekala v največjem urbanem središču doline. Zbornik z vsemi izsledki in ugotovitvami taborov zadnjih dveh let je izšel na

414 straneh kot četrti zvezek formata 22 x 15 cm v zbirki Okolje, izdal pa ga je inštitut za ekološke raziskave ERICo iz Velenja, ki je raziskovalni tabor v sodelovanju z območno službo zavoda RS za zaposlovanje Velenje, Ministrstvom za šolstvo, znanost in šport RS, MO Velenje ter gostujočo OŠ Gustava Šilaha Velenje tudi organiziral.

Po urednikovem mnenju predstavljeni zbornik ni samo zbornik številnih člankov z dveh taborov. Je knjiga svojega časa, monografski prispevek o življenju in delovanju najmlajšega slovenskega mesta ter njegove okolice, kamor nas popeljejo avtorji uvodnih člankov. Predstavijo nam začetke in nastajanje ter razvoj Velenja v povojnem času, ko je mesto dobivalo današnjo tako značilno podobo. Hkrati je zbornik spomin mladim na dva raziskovalno obarvana počitniška tedna.

V nadaljevanju sledita prispevka avtorja znakov raziskovalnih taborov Šaleške doline, Roka Polesa. V prvem nas Rok popelje v podzemlje, kjer prebivajo bergmandeljci ali rudniški škrtarje (znak tabora 1999), v naslednjem pa spoznavamo podvodni svet jezerskega zmaja Pozoja (znak tabora 2000), ki kot izmišljen »genius loci« (zasebno božanstvo v rimskem verovanju) bdi nad življenjem Šalečanov.

Sledijo izčrpana poročila posameznih raziskovalnih skupin, ki so jih mentorji pripravili v obliki strokovnih člankov. Spremlja jih bogat izbor različnega grafičnega materiala. Tako izvemo, da so člani geološke skupine ugotavljali geološke značilnosti urbanega okolja ter popisovali nahajališča nekovinskih mineralnih surovin na območju MO Velenje. Kemiki so zabeležili vse iztoke in pritoke v glavno odvodno žilo Šaleške doline na občinskem območju, opravili laboratorijske fizikalno-kemijske analize zajetih vzorcev ter pritoke uvrstili v kakovostne razrede. Že v uvodu prispevka izvevmo, da skoraj polovica (45,8 %) analiziranih iztokov ne ustreza normativom, ki veljajo za odvajanje odpadnih voda v površinske. Zoologi so izsledili 5 vrst dvoživk, vse z Rdečega seznama ogroženih dvoživk v Sloveniji, ter 6 vrst plazilcev, prav tako z Rdečega seznama ogroženih plazilcev v Sloveniji. Ornitologi so se ukvarjali s pomenom urbanih ekosistemov za biotsko pestrost ptic in ugotovili, da je sestava združbe ptic v Velenju podobna sestavi ornitofavne v drugih evropskih mestih. Skupina za biologijo jezer je proučevala makrofite v šaleških jezerih (najbolj poraščeno jezero je Velenjsko), medtem ko so botaniki popisovali vse lesnate rastlinske vrste v že na prvi pogled povsem pozabljenem (beri zelo neurejenem) Sončnem parku. Člani skupine za krajinsko arhitekturo so s proučevanjem vseh odprtih površin v mestu opozorili na njihov pomen in vrednotenje ter potrebo po preudarnem načrtovanju. Skupina za ljudsko medicino je ugotovila, da prebivalci Velenja kar dobro poznajo in uporabljajo zdravilne rastline. Socialnogeografska skupina je z anketno raziskavo proučevala odziv Velenjčanov na problematiko potencialnega širjenja ugrezninskega

območja Premogovnika Velenje ter njihov odnos do okolja nasploh. Ugotovila je sorazmerno visoko stopnjo okoljske zavesti med prebivalci Velenja. Raziskovalci skupine Geografija turizma so ugotavljali pristočne navade Velenjčanov. Glede na obdelane podatke je skupina opredelila Velenje kot mesto, kjer je prevladujoč vzorec preživljanja prostega časa t. i. bližnja rekreacija. Geografi so v letu 2000 opravili ponoven popis (po 10 letih) neurejenih odlagališč na območju MO Velenje in ugotovili porast njihovega števila za 30 %. Sociologi so leta 1999 raziskovali značilnosti migracij delovne sile, arhitekti pa ugotavljali razvoj industrijske arhitekture v Šaleški dolini od industrijske stavbe do današnje podobe industrijske krajine. Naslednje leto so se lotili gradu Ekenštajn in graščine Gorica ter spreminjanja njune bivalne kulture in zunanje podobe v zadnjih 700 letih. Skupina za novejšo zgodovino je šla po sledih izgradnje Velenja, ki je z udarniškim delom po letu 1945 doživljala izjemen razmah, etnologi pa so preučevali skromne prehranjevalne navade rudarskih družin v prvi polo-

vici 20. stoletja, ter le malo bolje preskrbljenih velenjskih tržanov pred drugo svetovno vojno. Člani skupine za ljudsko glasbo in ples so se, prav tako s terenskim delom, ukvarjali z oblikami ljudske glasbe, ki so v urbanem okolju podvržene vplivom iz vsakdanjega življenja, npr. pojav narodnozabavne glasbe kot množične kulture, ki spreminja izvirno ljudsko godčevstvo in njegov repertoar. Taborsko dogajanje so popestrili tudi člani umetniških skupin (gledališčniki, likovniki, plesna skupina) s svojimi predstavitvami enotedenskega ustvarjanja.

Vsa dogajanja na raziskovalnih taborih je budno spremljala in zapisovala novinarska skupina, ki je svoje ugotovitve dnevno izdajala v jutranjiku Lovrek (ime je dobil po literarnem junaku romana Beli dvor avtorja Gustava Siliha).

Kljub strokovno zasnovanim prispevkom ponuja zbornik številna nova spoznanja tako nepoznavalcem kot samim prebivalcem Šaleške doline. Vsekakor je za to zaslužen tudi tako raznovrsten nabor raziskovalnih skupin, ki ga pripravljajo organizatorji tabora.

SODELAVCEM GEOGRAFSKEGA OBZORNIKA

Geografski obzornik je revija, namenjena popularizaciji geografije. V njem so objavljeni prispevki s področja geografije in sorodnih ved, zato naj članki tematsko sodijo v ta okvir. Napisani naj bodo strokovno, vendar v dovolj poljudnem jeziku. Dobrodošli so prispevki, ki povzemajo rezultate raziskovalnega dela, prispevki s področja izobraževanja, regionalnogeografski prispevki ter poročila o dejavnostih društev, strokovnih srečanjih in strokovni literaturi.

V želji po čim bolj uspešnem sodelovanju vsem dosedanjim in prihodnjim sodelavcem revije na kratko predstavljamo temeljna tehnična navodila.

- Prispevki naj bodo oddani na papirju (natisnjeno besedilo v enem izvodu) in v digitalni obliki (disketa, pripeta datoteka v elektronski pošti ipd.). To velja tako za besedilo kot za grafične priloge (z izjemo fotografij). Priporočeni formati so DOC za besedila, CDR za karte in XLS za grafikone.
- Dolžina prispevka naj ne presega 15.000 znakov. Prispevki za rubriko »Dogodki, ocene, društva« naj bodo ustrezno krajši (poročila o strokovnih dogodkih do 10.000 znakov, poročila o novi literaturi do 5000 znakov).
- Slikovne priloge (fotografije, grafikoni, karte) naj bodo opremljene z ustrezno dolgimi podnapisi oziroma naslovi.
- Pri oblikovanju preglednic, grafikonov in kart upoštevajte format revije. Izogibajte se prevelikim slikovnim in tabelarnim prilogam.
- Obvezne sestavine daljših strokovnih prispevkov so izvleček, ključne besede ter uporabljena literatura oziroma viri.
- Obseg izvlečka naj bo med 300 in 500 znakov skupaj s presledki.
- Citiranje in seznam literature naj bosta skladna s standardi te revije.
- Avtorji naj ne pozabijo dodati osnovnih podatkov o sebi (izobrazba in naziv, elektronski naslov, telefon ipd.).

Za konec vas v imenu uredniškega odbora vabim k sodelovanju in upam, da se boste vabilu čim bolj množično odzvali.

Dejan Cigale